

Homilija nadškofa Alojzija Cvikla ob Slomškovi nedelji, mariborska stolnica, 25. septembra 2022

Dragi bratje v škofovski in duhovniški službi, sestre in bratje!

Vsak rod si znova postavi vprašanja, kako so veliki ljudje preteklosti živeli in kako so umrli. Večkrat si ta vprašanja postavljamo zgolj iz radovednosti. Pogosto pa nas vodi želja, da bi s pogledom na te pokojne velikane osvetlili svoje življenje. Slomšek, katerega 160 letnice smrti se spominjamo, nas v svojih delih uči »ars vivendi« - umetnosti življenja, ob koncu pa tudi »ars moriendi« - umetnosti umiranja.

Tisti, ki so bili ob Slomšku v zadnjih urah njegovega zemeljskega življenja, so živo slutili, da pravzaprav smrt ni bila konec, ampak začetek njegovega novega, polnega življenja v Božjem objemu. V času svojega zemeljskega življenja je Slomšek svoj pogled stalno usmerjal v Boga in v večnost. »Svet je premajhen, da bi lahko napolnil naše srce«, pravi, »ni zmožen zadovoljiti naših želja z vsemi svojimi dobrinami in veseljem. Pravo zadovoljstvo najdemo le v Bogu«. Zazrt v Boga in v večnost, je bl. Slomšek tudi v najtežjih trenutkih izžareval upanje in optimizem.

Misel na smrt mu je bila posebej blizu zadnje dni njegovega življenja, ko je 14. septembra s svojimi duhovniki začel duhovne vaje v Rogaški Slatini. Besede, namenjene duhovnikom, razodevajo, kako živo se je zavedal bližine svoje zadnje ure: »Sonce mojega življenja in mnogih izmed vas se je nagnilo; občutim, da moje bivanje med vami ne bo več dolgo trpelo. Skoraj bo Gospod vinograda svoji hišni, smrti namreč, zapovedal, da nas na odgovor pokliče... Kaj bi nas na smrtni postelji namreč moglo bolj tolažiti, kakor klic Gospodov: »Blagor tebi, dobri in zvesti hlapec, pojdi v veselje svojega Gospoda.«

Ob koncu duhovnih vaj je Slomšek skupaj z duhovniki molil tri očenaše, tretjega za tistega med njimi, ki bo prvi umrl, takrat še ni vedel, da molijo prav za njega. Slomšek je večkrat javno in zasebno molil za srečno zadnjo uro in molitev tudi drugim priporočal. »Moja dobra mati me je učila, da vsak dan po angelovemu češčenju molim en očenaš in zdravamarijo v čast trem svetim osebam, Jezusu, Mariji in Jožefu, da bi nam v zadnji uri stali ob strani, da bi z Jezusom, Marijo in Jožefom živeli in umrli in se z njimi večno veselili.«

Na svoj zadnji rojstni dan, 26. novembra 1861, je Slomšek napisal svojo oporoko, iz katere med drugim odseva njegova rahločutna očetovska skrb in ljubezen, do zaupane mu škofije. Oporoko zaključí s prošnjo: »...da bi mi Bog naklonil največjo milost: pred Božjim prestolom posredovati za svojo škofijo.«

Prepričani smo, da je Bog to njegovo prošnjo poslušal in uslišal. V njem nimamo samo domačega vzornika, temveč tudi mogočnega priprošnjika pri Bogu. Zato smo za obhajanje letošnje Slomškove nedelje izbrali geslo »Slomšek prosi za nas«. Geslo je izraz naše vere, da nas blaženi Slomšek spremlja iz večnosti in pri nebeškem Očetu prosi za nas.

Slomšek je bil človek zaupne vere. Doživljal je, da je življenje neskončen dar, ki nam ga Bog podarja v svoji ljubezni. Podarja nam ga, ne le za omejen čas, ampak za ves

čas na poti k Njemu. Rad je ponavljal: »Na svetu smo zato, da bi po Božji volji živeli, življenje z dobrimi deli izpolnili in prišli v nebesa«. Tam, pri Njem, je za Slomška, naš pravi in dokončni dom.

Sam se smrti ni bal, v svojem duhovniškem delovanju pa je nemalokrat v stiku z ljudmi doživel, kako jih smrt plaši, kako bedno in nesmiselno je življenje brez Boga, kako prazna in minljiva sta slava in bogastvo tega sveta, in kako bedna in strah zbujujoča je smrt človeka, ki zavrača Boga.

Bratje in sestre, razmislimo danes, kako pa je z nami. Ali je Bog središče našega življenja, kakor je bil za bl. Slomška, ali pa smo tudi mi med tistimi, ki nas smrt plaši? Morda zato, ker smo se oddaljili od Boga in se ujeli v pasti tega sveta, ter se bojimo zaradi posvetnih reči in privilegijev, ki jih bo treba zapustiti? V sodobnem svetu smo vedno bolj priče, kako se pogovor ali celo misel na smrt zavrača. Pogovori o smrti veljajo za takšne, pri katerih otroci ne smejo sodelovati, ker naj bi jih misel na smrt vznemirjala. Pa vendar nas »misel na minljivost uči prav živeti in zoreti za večno srečo.«

Mnogi umirajoči končujejo svoje življenje v osamljenosti, v bolečini, priklenjeni na vse mogoče vrhunske aparate, a brez bližine domačih. Kako drugačno je umiranje v krogu svojih domačih, ko vsa družina umirajočega obda z ljubeznijo, hvaležnostjo in molitvijo.

Obhajanje Slomškove nedelje ob 160. letnici njegove smrti nas vabi, da prenovimo naš odnos do smrti. Kot pravi bl. Slomšek: »Ako se nočete smrti bati, se morate nanjo, ki je gotova, vredno pripraviti«.

Ta priprava pa vključuje več stvari: **Najprej je potrebno poživiti molitev za srečno zadnjo uro.** Nekoč je bila ta molitev zelo razširjena in ljudem se je misel na smrt zdela nekaj naravnega. Zavedali so se, da ni vseeno, kako so nanjo pripravljani.

Tudi mi ne vemo ne ure, ne dneva naše smrti. Vemo pa, da se s pogosto molitvijo za srečno zadnjo uro, nanjo lahko dobro pripravimo. Takšna molitev naš pogled usmerja v večnost, v nas obnavlja gorečnost in nas lahko varuje pred grehom.

Drugo, kar je Slomšek zelo poudarjal je, naj pred smrtjo opravimo dobro spoved in prejmemo sveto popotnico. Danes celo mnogi kristjani zanemarjajo ali tako dolgo odlašajo prejem zakramentov, da umrejo brez spovedi, sv. obhajila in bolniškega maziljenja. Ta dejstva govorijo o poplitvenju naše vere, o pomanjkanju ali celo odsotnosti osebne odnosa z Bogom ter vse večji prepojenosti z miselnostjo tega sveta. Živeta vera bistveno zaznamuje naš odnos do smrti, do umirajočih, do rajnih, od katerih se poslavljamo in do večnega življenja.

Jezus Kristus je smrt premagal in živi. Kristjani verujemo, da smrt ni konec, temveč je novo rojstvo za nebesa, srečanje z Vstalim, zato se nam smrti ni treba bati.

Pred korono so v mnogih krajih pokojnika pripeljali v vežico že dan pred pogrebom. Zvečer se je ob pokojniku molilo in v nočnih urah tudi bedelo. Obdobje korone pa je poslavljanje od pokojnih zelo okrnilo.

Predragi, poživimo našo vero. Če je mogoče, se rajši odločajmo za pokop telesa kot za upepelitev. V obeh primerih pa poskrbimo za dostojno slovo od rajnega, ter po naših družinah na novo ovrednotimo molitev in obisk svete maše za rajne.

Kot tretje nas Slomšek uči, da je dobro pred smrtjo narediti oporoko. S tem se lahko med sorodniki prepreči različne napetosti glede načina in oblike pogreba, in tudi nesoglasja zaradi dediščine.

Vsakoletna Slomškova nedelja je spomin nanj, ki »je odšel tja, kjer je Bog, ki nas k sebi hoče; kjer je Jezus, ki nam prostor pripravlja; kjer Sveti Duh, ki nas je posvetil, krono večnega življenja že pripravljeno drži in jo nam dati želi; kjer je Marija, naša Mati, ki za nas prosi ...«

Obenem je današnji dan spodbuda, da se iskreno veselimo Slomškove blaženosti, da se zahvaljujemo Bogu, ki mu je podelil zmago in krono, posnemamo njegove kreposti in kakor žive mladike na trti, ki je Kristus, obrodimo sad za večno življenje. Sledimo njegovemu zgledu in pogosto se priporočajmo njegovi priprošnji, še posebej v trenutkih preizkušenj.

Pri reševanju finančne situacije v Mariborski nadškofiji smo v preteklih letih okušali moč njegove priprošnje, še posebej takrat, ko se je zdelo, da ni več poti naprej. In tudi po prijateljih iz sosednje Avstrije, ki so nam v času iskanja rešitve skozi deset let stali ob strani. Vesel sem, da so danes z nami, da skupaj v veselju in hvaležnosti, kličemo »tebe Boga hvalimo«.

Letošnje geslo: »Slomšek prosi za nas«, je izpoved naše vere, je izraz zaupanja, je gotovost, da imamo v škofu Slomšku pri Bogu mogočnega priprošnjika, ki k nam steguje svojo roko, za katero vedno lahko primemo, še zlasti, kadar se znajdemo v težavah in preizkušnjah.

Zato, bratje in sestre, ne stegujmo le roke, temveč »povzdignimo svoje srce, iščimo, kar je zgoraj, mislimo na to, kar je zgoraj. Zahrepenimo po njih, ki hrepene po nas, hitimo k njim, ki nas čakajo, v svojih željah pojdemo naproti njim, ki nas pričakujejo.« Z vso vnemo in prizadevnostjo se trudimo, da dosežemo njihovo slavo. »Naj stane, kar hoče, nebesa morajo biti naša. Bog nam pomagaj – Bog nam jih daj!« Amen.

Msgr. Alojzij Cvikl DJ
Nadškof metropolit